

کتابخانه

اوغوللری زماندن بری تورکدر . صوکرادن
خوارزم تورکلی ، آق قویونلو و قارا قویونلو
تورکملریده کلرک بو تورکلکی کرتیمشدر .
تاریخی معلومات ، بیکارجه شاعراک دیوانلی
و سامرله سورلردهکی کتابله کوستریورکه دیاربکرلیر
لسانک ، اخلاق و عاداتی کوستریورکه دیاربکرلیر
بورکدر ، بورادهکی حرث ، ان زکین تورک
حرشدر . خلقیه دائر ملوبلادین ماصالار ،
شرقیلر ، ضرب مثال الخ بوکا شاهر . دیاربکرک
قدیم سکنهسی تورک اولدیکی ، بر قاج بطن
اول فلان عشرینده یاغود قصادن کلرک بورادکی
تورک حرثه کورد . تربیه ، آلتش و آنا دیلی
اولرک اولدیچو یوقلقدنه تورک لسانله قونوشمه
باشلامش ارلان عموم فردلده تورکدر .

کورولیورک ملیتک تمینی ، کینه تابع برسته
دکل ، علما حلی لازم کان بر مسئلهدر . بن
کلیجکلرده تحصیل ایچین ایلک دفعه استانبوله
کیتدیلمک زمان ، بوعلی تحقیقاته باشلامق مجبوریتده
قالدم . چونکه اوراده اسکیدن قالش فنا بر
اعتیاده تبعا ، بوتون قارا دکن اهاالیسه لاز ،
بوتون سوریه یلره و عراقیلر عرب ، بوتون روم
ایلی خلقته آزانوود دیکلری کی ، هم کی ولایت
شریفه اهاالیسندن بولونارلرده کورد ملیتی اضافه
ایتدیکلری کورد . او زمانه قدر کیندی حسا
تورک صانیووم . فقط بو وطن علی بر تحقیقه
مستند کلدی . حقیقی بولیمک ایچین برطریق
تورکلکی دیکر جهتن کوردلکی تدقیقه باشلامد .
اول امرده لساندن باشلامد . دیاربکر شهرته ،
آنا لسان تورکه اولمله برابر ، هر فرد براز
کوردجهه بیله ، لساندهکی بویکلک ایی سورندن
برله ایضاح ایدیه بیلیدی . یاخود دیاربکرک تورکهسی
تر کورد تورکهسییدی . یاخود دیاربکرک کورد
جهسی بر تورک کوردجهسییدی . لسانی تدقیقلم
کوستردی کی دیاربکرک تورکهسی بیداددن تا
آطیه ، باکویه ، تبرزه قادر امتداد ایدن
طبیعی بر لساندن ، یعنی آق قویونلو و قارا قویونلو
تورکلیه بر مخصوص بولونان آذری لهجهسندن
عبازند ، بولسانده هیچ بر صنعتیک یوقدر .
باسلیله ، کوردلرک تحریف ایتدیکی بر تورکه
ذکادر . [دیاربکرک لسانک آذری تورکهسی اولهسی ،
شهرلرک عثمانی حکومتک تأثیرله تورکه قونوشدی
ادعاسیده اساسندن چورودور چونکه اوله
اولهیدی ، بو شهرلده قونوشولان لسانک عثمانی
لهجهسی اولاسی لازم کلیدی .]

دیاربکرلرک محدود کلرلردن مرکب اولرک
سوله دکاری کوردجهه کتیه ، بولسانک کویلرده
قونوشولان فصیح کوردجهدن فرقل اولدیغی
کورد . کوردجه فارسینک اقرباسی اولدیغی حالده ،
نحو اعتبارله هیچ اوکا بکزمه ، چونکه ، فارسیده
بولونادینی حالده ، کوردجهده هم « تذکیر »

و « تأتیت » هرده عربجهده ولایتجهده اولدیغی
کی « اعراب » وارد . دیککه کوردجه ، تورک
لسانه نسبتله داه مرکب ، داه قاریشقدن .
تورکلر کندی لسانلرده تذکیر ، تأتیت ، اعراب
کی احواله مصادف اولادفلرندن ، کوردجه تک
بوکی خصوصیتلرینه نغوذ اولدمه مملری اقتضا
ایدردی . فی الحقیقه ، واقعدل بر صورتله جریان
ایتنش ، دیاربکرلیر ، کوردجه تک تذکیر تأتیت
اعراب قاصدهلری تمامیه حذف ایدوب ، کورد
نحوی تورک صرفته اویدوروق صعی برکوردجه
ایجاد ایتملر . بو کوردجه « تورک کوردجهسی »
نامی ویرمک غایت دؤغرو اولور . لسانت نقطه
نظرندن غایت مهم اولان بواقعه ، دیاربکرلیرک
تورک اولدیغنه اک بویوک بردلیدر . بوندن باشقه ،
دیاربکرلیر بولسان یالکز کوردلر قونوشدیلری
زمان قوللایلر . کندی آزارلنده یالکز تورکه
قونوشورلر . دیاربکرلیرک کویلیکلری بوزومه
کوردجه تک کلرینه کلنجه بوئرده غایت محدوددر .
بوسیله ، بوشقلری تورکه کلرله دولدورورلر .
ذاتاً ، بر چوغنک بیلیدی کوردجه کلر « کل »
کیت ! کی بر قاج تعبیر منحصردر .

دیاربکرلیرک تورک اولدیغی اثبات ایدن دیلارندن
برخیه مذهب ساحهسندن بولدم . دیاربکرک حقیقی
اهالیسی عموم تورکلر کی حنفیلر . کوردلریسه
مجموعیتله سانییدلر . بو ایکی علامت بمیزه یالکز
دیاربکر خلقتنه مخصوص ذکدر . شرق و جنوب
ولایتلر مزدهکی بوتون شهرلرک اهاالیسی ، کوردجه
دیاربکرلیر کی تحریف ایدهرک سوبیلر وحقی
اولقی علامتیه شافی کوردلر آیریلیرلر . بونلردن
باشقه ، البسه ، یاک ، بنا و مویله کی حرثه
و عادتله تعاق ایدن خصوصلرده اراده درین
فرقل وارد . بر علامت بکا دیاربکرلیرک تورک
اولدیغی کوستردی کی ، بلایمک ایی دده سنک
برقاج بطن اول چرمیکدن یقی برتورک محیطندن
کلکلیرته نظرآ عرقاده تورک نسلدن اولدیغی
آکلادم . ممانیه دهملرک برکورد یاغود هر
محیطندن کلدیکی آکلاسه بدم ، بته تورک اولدیغنه
حکم ویرمکه تردد ایتمه بکدم . چونکه ملیتک
یالکمر تربیه استاد ایتدیکینده اجماعی ند .
قیترله آکلاشمدم . فلن ایدرله بوخیرلرله
یالکز کندم ایچوق دکل ، بوتون ولایاتلر شریفه
و جنوبیه شهریلری و شیدیه قادر تورک قالان
کویولری ایچین ، سوک دجهده مهم بر مسئله
حل ایتنش اولدم .

ضیا کاک آلب

سنت

یونس امره

بوضع ایصنر قاریه و ادیلر نه کاشکه
بر دوریش اولسه بدم . کوچوک و بوز بر
اشک اوستده ، داغارجم بر قبل هکبه تک
کوزنده ، بو کون بوراده ، یازین اوراده
دولاشسه بدم . هر تورلو دئیوی علاقه دن
مجرد ، زرده آتشم اولورسه اوراد . قاسه بدم
هیچ شهسز ، اسکیدن ، بو طوقراقلر
یاری مجذوب ، یاری سر سری کیمسه لک
آهیلر سوله لک ، فسلر اوقویه رق و دهوا ،
چکدرک دولاشدی برلرد . تاریخ ، یونس
امره یی بیلیم اطولنیکه طرفلر نده باشانور ،
بکا کره ، او ، محقق بو نهرک سویندن
ایجر ، بوسازلرک آره سنده او طورور
وبو سکودلرک آلتنده مراقبه دالاردی :
زیرا ، سقاریه کنارنده آرام قیلدیم کوندن
بری تخمیه هب وانکله مشغولدر ، هر طرقد
اونی کورویوم . بن روحلرک ، حیانه
ایکین بولندقلری برلردن ، عصرلرک ماوراسندن
زی زوارته کلدیکلرینه قائم ، بونک ایچیندرکه ،
یونسله بو درجه مشغول اولیشی کندی
غیله ک . راجادینه عطف ایدمه بوم . کین
آقشام ، بو بوتون باشقه شیلر دوشودیکم
بر آنده ، اونی باشنده دیلم دیلم کلاهیه ،
صیرتده ییشیل عباسیه ، آوزون بر ، صایه
دایامنش اولرک سوئی سیر ایدرکن کورمدم
می ؛ کولک المی دادتا عضوی بر اضطراب
حالی آلدینی بر کیمجه ، قراکلقدن اولک
طاتی و مونس سنی ایشتمدی ؟ بوسس
بکا پرک چوق سودیکم بر سوزنی تکرار
ایتمیورمی ایدی :

یونس مکین ، چیکرک ، پشدرک الحمد لله
نامعل پیشدک ؟ هانکی آتشد ، وهانکی
علودن کچهرک ؟ .. بنکه سنلردن بری ،
هیچ دورمقسنیز یانیورم ؟ سنلردن بری
هیچ دورمقسنیز قاوورولیورم ؛ لکن

عِلْمٌ حَسْبُ نَازِلَتِي

« علم » حیلک « معلومات » حیلک

ملتک ، مدیتلرک تارخچنده علم [براده علم مفهومی الک صومئ مناسیه ، مطلق اولدق بیلک معناسه اولالایوز] اعتباریه ای دورمل واردد : ابداع وتولید دوره سی ، تعمیم وتکرار دوره سی ، بویکی دوره ملتک ، مدیتلرک تکامل دوره لری ایله علاقه داردر . حرکت [دینامیک] دوره لری « علم » ده منبع وولود دوره : توقف وسکون « ستاتیک » دوره لری تعمیم وتکرار ایدیمی ، عقیم دوره لرد .

آدورپاده « رونه سانس » ایله برابر بیکمی حرکول دوغراکن بیکمی علملرده دوغمه بنلادی . کتج ملنل قرون وسطا تک حوله عرفانی اوزر- لرنل آتیلر . علمک حاکماری ، قرون وسطا تک علم اصوللر عصبان ایشدی ، استدلال وتعلیل « Deduction » دن استقرا « Induction » به توجه ایلدی . بیک دور ، کندی علمی کندی یارآغنه عزم ایغیشدی ، بویک آرتق اسکی مفهوملردن چیقارمق ایستیموردی . بویکی دورک تمایزلرنل بیک بر علم تلقیسی ویک بر علم ایدآلی چیقتی . علم ، آرتق مطلق ، هر تولوید وقیتلردن آزاده قالیر . « علم ایچون علم » نظریسی وضع او- لونیوردی . علمده فردله اتحقق اصول « نه بود » اعتباریه امامت « autorité » وریلوردی . قرون وسطا ده اولدینکی ، علم معین فردله وصفلره تابع ویا منحصر اولدنل قور تولیور ، بوفردلک وایسنلرک لایخطیای قالدیوردی . اصول ونجیر ... « حق verité » یکنانه پول ویکانه منبع بونلر اولیوردی . فیلسوف « نیچه » بر وجیزه سنده [اون دو قوزنجی عصره ممتازیت ورن علمک نظری دکل ، اصولک علمه غلبه سیدر] دیر . بو ، یالکنز اون دو قوزنجی عصر ایچون دکل ، « رونه سانس » دن اون دو قوزنجی عصرک سولک سنلرته قدر اولان دور ایچونده دوغریودر .

بو علم تلقیسی ایله برابر بیک بر عالم مفکوره سی ده دوغدی ، دیشتم . بو مفکوره نظرآ عالم ، هر شیدن اول شبه ایکنکی بیلیر ، منتقلر ، مانیتک علمی اماملری ، منقول عقیده لر ، هر شی اونلک ایچون حکماً بوقدر ، او ، بونلری خانی ویاخود عوام [بوکلری براده غیر عالم مناسنه قوللاییزم کی] آلوب ایناغاز ، بدقیقارنه موضوع اتخاذ ایدر . روایت ایدرل : « آرسنو » سینکک آیلاری صامیش ، یا کاشقله ، غالباً ، بش بولیش ، حالبوکه آتی ایش . بونون قرون وسطا ده هرکس سینکک بش آیلایدر ، دیشش دورمش ... بر کره ده صایه رق بونک دوغرو اولوب اولدینقی

حالا چیکم ، حالا ککرم ، حالا قیصا حلاجق ، احتراص ، ارزو وشم دنیان شیلرک فوقه چقماقما یق قدر کوجوک ؛ حالا جامور و منبله ایچنده املکله بوم . اوکل- که روحک برنوع رکودنه ایره سی دیمکدر - سکا ناسل میسر اولدی ؛ بنم قدر بولاندک ، بنم قدر دالغه- لاندکی ؛ بیللرجه عشقه سی ترم ایتدیکک معشوقه کیم ایدی ؛ او طاقلی وائی معشوقه ، که سنک آئندن ملوتدی ، « کل » دیدی و سنی یشلرندن بال آقا دلدارنده بلبلر اون ناخاجک آلتنه کتوردی ؛ طبق کونش- « عزیز رادرم ! » ، آب و عزیز همیرم ! و طو پراغه ، سکوکی آنتم ! دبین وطیمتک اورتسند کندی ک صیمی ر طاله اوجاغده ظن ایدن « عزیز فرانسوا » به اولدینکی قی ؛ بو جتده هر شی سنک ایچیندی و سن هر شی ایچینک ! کونش سنی ایصتق ایچین چیچوردی . آی سنک بولکی آیدینلاقمق ایچین دوغویوردی . آغاچلر میولرینی سنک ایچین وریسور ، کولکلرینی سنک ایچین صالیوردی . صولر سنک ایچین آقیردی و سهر دیکک معشوقه سنده ایدی ؛ سنده سهر دیکک معشوقه ایدک . بوسبیله دکلرک ، حیالک متادی برشوه ، متادی بر جذب و بر حیرانلق اولدی و کولکله معذبله محبت بر برینه قایشیدی . هر بیه- قسکه سکا کولیوردی و سن هر بیه باسه کولو- منایوردک : « الحمدلله ! دیوردک ... بن ایسه عمرمه بر دتیقه حد ایتدیکمی خاطر- لایبوم . بنده عین الیهک قولی دکلیم ؟ بنده عین کونشده ، عین آبله ، عین غاچلرله ، عین صولرله محط اوله ق یاشامایورمکی ؟ واقعاً بن معشوقه مده دکل ، فقط معشوقم یتدودر ، هیات ، اوت ، معشوقم یتدودر : لکن نلبمه صاپلاقمش بر خنجر کیم ... آی پر ، امداد ، امداد !

آقره ۳۳۷ آهستوس

یعقوب قدری

آرامک کیمسه نک عقله کلش ! سلطه « Autorité » بیک دورما نک « بیری » بوسورله « باغلا یماز » . او ، « دایما » محققدر . عالم ایچون مؤمن اولان بولدی نایج دکل ، یالکنز اصولدر . بوسبیله عالم ، « ادعا » ایتر . خلق نظرنده هر « معلوم » معلقلدر ؛ خلق ایناتق احتیای ایله معلومه صا- زلیهر . اونک صازسیلستی ایستمر ، اونک ایچون اسکین اثبات بیکمی نفی ایدر . عالم ایچون هر معلوم اضافیدر ، اونل تحریک ایدن « حق verité » ی بولمی احتیاجیدر . او ، علی الاطلاق نه اسکیلری اثبات- نه بیکلری نفی ایدر ؛ معلوملر اونک نظرنده دکل « حق » موقت تیجه لرد ، « حق » یولنده بر دصا ماقدر . خلق [هر غیر عالم مناسنه] علم ایله علمی ، نظریه ایله عملیه ، علاقه کیکر به ایله فکر قالدین . بری برندن آیرماز . عالم ایچون بونلر کیم باشقه باشقه شیلردر . عالم ، چوق شی بیلیم ؛ بیلیدیک ، کندی بولدی ویا دیکلری بولوب- کندی تحقیق ایتدیک شیلردر . او ، بیلیدیک شیلرک قیبتی ده بیلیدیک ایچون اولرله مفتخر دکدر . قدرت علمی ، اصولرک تطبیقنده کوسترین قابلیتدر ؛ « معلومات طاراجی » تک جسمی ودولوی دکدر . عالم ، علمی بالذات یلار ، یایلان علمی ، بونان معلوی طاولانه اکتساب ایتر . فوق الما مول بر حاده دیکر عالمی و بونون آثار علمیته عو ایشمه ، عالم علمی تکرار احیایه قدردر . علم دایمی بر تگون حالتده اولدینکی ایچون عالم بودائی تکون ایقاع وتعیب ایدر . غریبه کی بر استادک بخش یشتی سنه ولادت تسید وتبرک ایچین کندیسه صنفیه بر سول تک قدیم ایغیشک . درسخانه بیر کیمه قبش اورتسند کرسینک آوزرنده آچان بولکلری آتیزن کورن استاد قیصه بر خطابه ایراد ایغیشدی : [بن ، دیوردی ، ۷۵ یاشی اکیل ایدیورم ، طبیعت واعتیاد بکا اختیار دیورد . قطع بن کندی کتج حسن ایدیورم ؛ چونکه کندی الان قابل تکامل حسن ایدیورم ، حالا یکیدن بیکه بلا اعتقاد آراشیدیریور ، بولور و اوکره یورم ... عالمی بو مفکوره بیکر بیشیدین مؤمنسه دارالفنون ، مداوملرته موجود و منتظر « معلوم » لری تلقین ایتر ؛ بونلری اولرله طانتدیر ، بونلره آدانه بولله اسوللری اوکره میتر . یشتن وانه دیلوما وریان عالم ناسزدنی بر ییتین معلوملره دکل ، علمی بالذات یاقق قایللی ایله تیجه ایدر ؛ آرقه سنه دولو دکل ، بوش بر طناراجق ویرر . اسراله افندی سرهوم بر درسنده آکلاشمیشدی : « بون دارالفنونده بر هنمه وارمش . دو قورا امتحانه کیرن ناسزدک اوکرندک ماسه تک اوزوبه آچیق بر کتاب قویارلرمش . ناسزد برینه او طورنجی بو کتانی قایارلرمش . بو هنمنه تک اقاده ایتک ایستدیک معنای رمنی شوایش : « شمعی به قدر